

מיפוי מסלולי הטיפוס באזור שבין נחל ספונים לנחל מגדים, על פני המצוק הפונה אל הים

בעבודה זאת אני מכסה מספר מסלולי טיפוס באזור הנדון. ישנו מקום לתוספות. כל תוספת תתקבל בברכה.

המסלולים המופיעים בעבודה זאת נמצאים על המצוק הפונה אל הים. מכל מסלול ניתן לראות את הים התיכון בשלב זה או אחר במשך הטיפוס. הנוף מרשים! האזור מאוכלס על ידי אוכלוסייה רב גונית של בעלי חיים – עופות דורסים, שפני סלע, נחשים, פרפרים וכדומה. כמו כן פרחי בר מוגנים ולא מוגנים. על המטייל והמטפס באזור לשמור על איכות הסביבה שתישמר בצורתה הטבעית והיפה.

בעבודה אעבור על המסלולים מצפון לדרום, החל בנחל ספונים וכלה בנחל מגדים.

כמובן, ישנם עוד אין ספור אתרי טיפוס בכרמל. ניתן לקרוא על מסלולי טיפוס בנחל גלים בעבודתו של יואב ניר 1986. אני מקווה שיכתבו עוד עבודות על אזור הכרמל לטובת ציבור המטפסים בארץ ומחוץ לארץ.

על מנת להגיע לשלושת אתרי הטיפוס הראשונים בעבודה זאת נחנה את הרכב מול הכניסה לנחל ספונים – המסומן על ידי סימון שבילים אדום של החברה להגנת הטבע. כקילומטר צפונית מהכניסה למושב מגדים. הליכה של כחמש דקות (כ-400 מטר) לאורך שביל העפר הנכנס לנחל תביא את המטייל לשביל מסומן כחול הפונה דרומה ומוביל לעבר אתרי הטיפוס. המסלול הכחול מוביל את המטייל, לאחר כחצי קילומטר, אל הרמה מעל המצוקים ובסופו מגיע אל מערת ספונים ומתחבר אל המסלול האדום שם.

תוך כדי הליכה בשביל העפר מתגלים לעין שני אתרי הטיפוס הראשונים (ראה תמונה 1):

הראשון, המצוק בכניסה לנחל ספונים – מצוק של כשלושים מטר גובה.

השני – כמאה מטר דרומית מהמצוק נמצא הפיקולו. מסלול 5.10+ face, כעשרים מטר אורך, שהובל על ידי יואב ניר.

הליכה של עוד כארבע מאות מטר דרומה לאורך השביל הכחול תביא את המטייל אל אתר הטיפוס השלישי, כאשר בדרך חולפים על פני גת עתיקה ואתר עתיקות נוסף. נכון ל-30.3.90 חפרו יסודות לעמוד מתח גבוה באמצע השביל הכחול, בדיוק כאשר השביל פונה שמאלה לעבר הגת.

אתר טיפוס זה הוא אחד היפים ביותר בכרמל. זה מצוק באורך כ-300 מטר, בגובה של כעשרים מטר פלוס, עם עשרות מסלולים בדרגות קושי למתחילים ועד 5.12+.

אל אתר הטיפוס הרביעי והאחרון בעבודה זו – נחל מגדים – נחנה את הרכב על הכביש הראשי, מול הכניסה לנחל מגדים. מכאן נלך ישר דרך הפרדסים אל פתחת הנחל (הליכה של כרבע שעה). בפתחת הנחל נמצא מצוק נחל מגדים. מצוק מרשים עם מבחר גגות ומסלולי טיפוס בינוניים, קשים וקשים ביותר.

תוך כדי הליכה בפרדסים ניתן לראות, ימינה, שני אתרי טיפוס נוספים. שניהם מצוקים נמוכים – כעשרה עד חמש-עשרה מטר – ובאורך של כשבעים מטר כל אחד. אל המצוק הדרומי מבין השניים, ניתן להגיע ביתר קלות מהפנימייה הדתית בכניסה לנחל אורן.

ניתן גם לפנות שמאלה וללכת לעבר פתחת הנחל הצפוני. שם נמצאים אתרי טיפוס נוספים.

רוב רובם של המסלולים נפתחו בהובלה טבעית, אלא אם נכתב אחרת. קשה לתת קרדיט לראשון/ראשונה שהוביל/ה מסלול מסוים כיוון שחלק מהמסלולים טופסו מזמן ואין תיעוד, וגם כי לא היה מקובל לתת קרדיט. אציין את אלוני ניוטון שטיפס איתי לראשונה והכיר לי את האתרים בכרמל, את דני וולפשוטין, יואב ניר ז"ל, אורי חכם, בלה פינקל, יוקי פרק ז"ל, בני אגור ז"ל, חנינא קליא, צוציק ז"ל, תומר סידס, אבנר רוטשילד, דני פייקס ז"ל, אנדרה ענתי, אמיר וירון בר, דורון וארנון נצר, אמנון דינרמן, אמנון שילוני, רונן ישראלי ז"ל, אריאל כ"ץ, בן הל, קובי בן-חמו, דורון יהורם, נמרוד שי, אלן וג'ק, גדעון אביגד, זאב קרקובסקי, עופר קרוזל, תומר שוורץ, בוריס גינצבורג, מריה ועדה, דימה חריטונסקי, ולדימיר, יגאל מסטר, קובי בגס, יוני נובט, אמיר יעקובי, עדי דגן, יוחאי לילאור, עידן גבע, מיכה ורם יניב, ערן ואורי חופש, גידי הולנדר, טל בן-חיים, ואחרים שלא מוזכרים כאן (איתם הסליחה), כולם חברים לטיפוס ובוודאי על חלק מהמסלולים מגיע להם הקרדיט.

הדרוגים כאן לפי הסטנדרט האמריקאי להם הייתי רגיל וכפי שהיה מקובל בארץ בשנות השמונים/והתשעים.

למעט קטע ממוסגר זה שנכתב בחיפה 2020, מסלול 7א במגדים ותוספות מינוריות העבודה נכתבה והוגשה למועדון האלפיני

מצוק נחל ספונים

תוך כדי הליכה לעבר המצוק מתגלה חריץ ענק העולה באלכסון קל שמאלה. לאורך חריץ זה עוברים שני המסלולים הראשונים. במרכז המצוק ישנה מערה. מסלול מספר 4 מתאר את המעבר דרך המערה ולמעלה דרך הגג שמעל המערה.

המסלולים

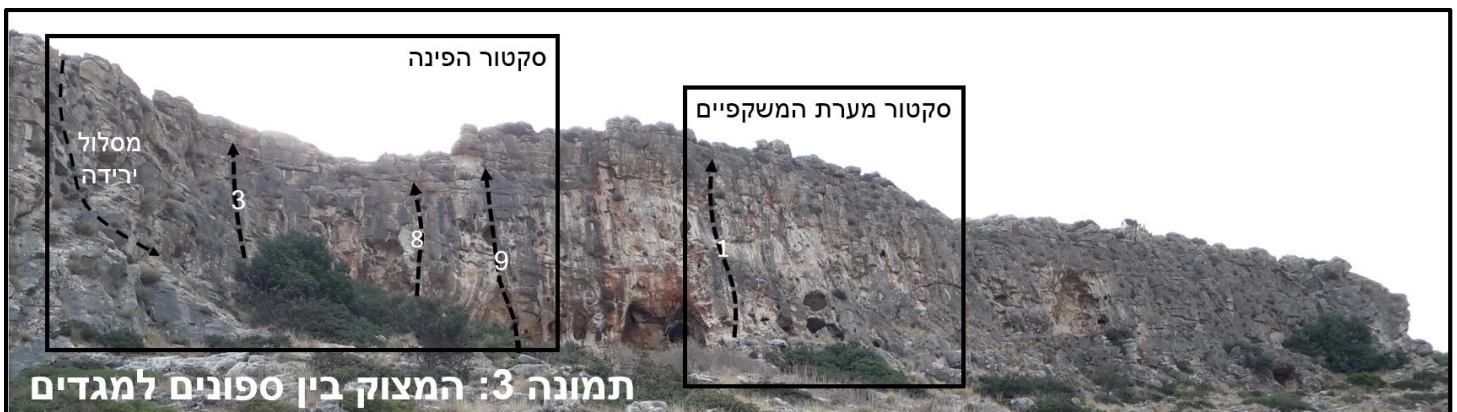
- (1) ספונים קלאסי 5.8 – מתחיל ישר מתחת לחריץ. טרברסה קצרה שמאלה ולמעלה מצד ימין לאבן הגדולה (או, להקל על מתחילים, ניתן לעבור את האבן מצד שמאל). ישר למעלה על פני הקיר החלק, עוד כחמישה מטר. טרברסה קצרה ימינה לחריץ. ולאורכו עד למעלה. כשלושים מטר המסלול. ניתן להמשיך את הטרברסה ימינה, לעקוף את הפינה ולעלות למעלה. מסלול זה אורכו 22 מטר.
- (2) הידית 5.11 – מתחיל בשקע מתחת לחריץ. ישר למעלה אל הידית הקטנה. ליי-בק על הידית ולוגריץ. ההמשך ישר למעלה לאורך החריץ. המסלול הובל.
- (3) על המדרגות 5.10+ – מתחיל ישר מימין לשקע שמתחת לחריץ. על המדרגות הקטנות, אל מתחת לאבן הגדולה. מכאן הישר מעל האבן ולמעלה. או ניתן לעשות טרברסה ולהצטרף למסלול #2. ההמשך קל ומדורג 5.7+. המסלול עובר דרך הרבה צמחיה. במסלול יש קן של דורסים המקונן בעונת הקינון (סתיו). לכן המטפסים מתבקשים לא לטפס או לגלוש במסלול בעונת הקינון.
- (4) דרך המערה 5.10+ – עליה על פני הקיר אל המערה. בריג'נג' במערה ולמעלה. ההמשך דרך הגג, ולמעלה לעבר העץ. כ- 20 מטר אורך.
- (5) החריץ הקצר 5.9+ – מצד ימין למערה, כמטר וחצי ישנו חריץ קצר באורך של כחמישה מטר. המסלול כמסלול #4 אבל ללא המעבר במערה.
- (6) יותר ימינה ישנו מסלול קל למתחילים 5.7. לאורך חריץ גדול וברור אל העץ שמעל המערה.

ישנם עוד מספר ווריאציות על המסלולים, כגון לטפס על הכתם השחור משמאל למערה, משם לגג ימינה, או ישר למעלה, או שמאלה. קטע זה הוא כ- 5.9-5.10.

הפיקולו

כאשר עולים לעבר הפיקולו, המסלול מתגלה מיד לעין במרכז המצוק. ישנו שקע חלק עם גגון בסופו, צבע בהיר יותר מהסלעים סביבו. המסלול מתחיל מהמערות ישר למעלה על הקיר החלק. טרברסה שמאלה ועליה לעבר החריץ בצד שמאל של הגגון ולמעלה. המסלול דוקר, והחריץ בסופו על אחת כמה וכמה. במסלול אורכו כ-15 מטר. 5.11.

משני הצדדים ישנם מסלולים קצרים למתחילים. ראו תמונה 2.

המצוק המרכזי בין ספונים ומגדים

הליכה לאורך השביל הכחול, תביא אותך, לאחר כעשר דקות הליכה, אל מרגלות המצוק. לעינך יתגלה המצוק לכל הדרו. במרכז ישנה מערה, שנוח לנוח בה מהשמש בקיץ ומגשם בחורף. אני אתאר שני סקטורים במצוק. מימין למערה – סקטור מערת המשקפיים, ומשמאלה – סקטור הפינה. משמאל למערה, כעשרה מטר, ישנו גג אדיר עם מסלול מספר 9. בהמשך שמאלה ישנה מערה גדולה בגובה שישה מטר מעל הקרקע. מסלול #8 עובר מימין למערה ומסלול #7 עובר משמאל למערה. בהמשך שמאלה מגיעים לפינה, שם ישנו מסלול #3. עוד שמאלה, כעשרה מטר, ישנו חריץ באורך של כשבעה מטר ומשמאלו מערה – מסלול #1.

סקטור הפינה – המסלולים

- 1) Led by Jack, 1990 – Frozen Fingers 5.8. ליי-בק ולמעלה בחריץ. אפשר להוביל ישר למעלה דרך המערות, הרבה יותר קשה.
- 2) 5.10- – מתחיל כארבע מטר שמאלה מהפינה, וכששה מטר מימין למסלול #1. עם פני הקיר עם ליי-בק ימינה ובאלכסון ימינה ולמעלה.

- (3) הפינה +5.10 – מתחיל ישר בתחתית הפינה. ישר למעלה על האחוזות קטנות, לעבר המרפסת הקטנה. ניתן להקל על ההתחלה אם מתחילים מתוך המערה שמימין לפינה וטרברסה שמאלה למרפסת, +5.9. ההמשך למעלה, לעבר ההמשך הברור של הפינה, לחריץ. ניתן לסיים את המסלול קשה יותר, -5.10, על פני הקיר שמימין לחריץ.
- (4) +5.10 – מתחיל מתוך המערה שמימין לפינה, כמטר ימינה. ישר למעלה בחריץ. המסלול הובל.
- (5) 5.10 – מתחיל כארבעה מטרים ימינה מהפינה, מהשקע בתחתית המצוק. עלייה בליי-בק בחריץ העולה לעבר המינטל. ועלייה בשתי מדרגות למרפסת. ההמשך בברידג'ינג' עדין למעלה, מעין open-book רחב. הסיום על פני הקיר עם החריצים האופקיים אל שפת המצוק (מאוד דומה ללונג-קיץ בגייא). מסלול יפה מאוד. הרבה שיווי משקל וטכניקות שונות במסלול. ניתן להמשיך את המסלול מהמדרגה של המינטל ישר למעלה, דרך החורים הגדולים במצוק מעבר לגג, ולמעלה לעבר הקיר עם חריצים האופקיים.
- (6) +5.11 – מתחיל כמטר ימינה למסלול #5, וכמטר שמאלה מהפינה עם הקירון החלק. ישר למעלה לעבר חריץ האנכי וברור.
- (7) 5.10 – עלייה על פני הקירון למערה גדולה. משם שמאלה אל מתחת לגג. מכאן ניתן להמשיך ימינה על פני הקיר החלק שמעל המערה, או ישר דרך הגג ולמעלה.
- (8) +5.10 – עלייה אל המערה מצד ימין, ההמשך יציאה מצד ימין של המערה. מעבר עדין, שיווי משקל וליי-בק. מאוד יפה. ההמשך במסלול ברור למעלה על פני הקיר החלק. במעבר עצמו אין עגינות, אבל ניתן להובלה עם אבטוח סביר.
- (9) 5.12 – מתחיל הישר לסלע הבולט מפסגת המצוק, מהמרפסת שבתוך השקע הענק. מהמרפסת עולים כששה מטר לעבר מערונת קטנה (בקוטר של חצי מטר), שבתוכה ניתן לנוח. משם ממשיכים בדרך הברורה לאורך החורים שמאלה, לאורך כתשעה מטר, עד היציאה מהגג. כבכל גג, היציאה מהגג היא המהלך הקשה ביותר. ישנו חור לאצבע ביציאה. ההמשך ישר למעלה כ-5.10. דרך מערה גדולה ומעליה שני חורים גדולים. עלייה לחורים בלונג-ריג', ומעבר של הסלע הבולט בחריץ. החריץ מאוד דוקר וכדאי לשים פלסטרים על הידים למי שרוצה לגמור את המסלול.
- 9א) ישר מתחת למרפסת יש מערה עם בעיית בולדריג-גג, בחריץ מאוד מרשים באורך של כשלושה מטר. 5.10b.

מהמערה המרכזית ישנה יציאה ימינה קשה ביותר. שאר המסלולים הם בהמשך המצוק מימין למערה. לארבעת המסלולים הראשונים נעלה אל המרפסת הגדולה שמגיעה עד מערת המשקפים עם הגשר.

סקטור מערת המשקפים – המסלולים

- (1) open-book 5.9+ – מתחיל על השפה השמאלית של המרפסת ישר מימין למערה. מתחיל קשה, קצת שלילי. מעבר קשה אל פני הסלע שמעל הקטע החלק. ההמשך לאורך המסלול הברור המוביל אל ה-open-book. מעבר של הגג מעל ה-open-book ולמעלה. 21 מטר עם עגינות בטוחות. יפה מאוד.
- (2) 5.10a – כמטר ימינה מה-open-book ישנו קיר חלק בגובה של כחמישה מטר. עולים ישר בקיר. בהמשך, טרברסה שמאלה אל מעבר למסלול #1 לעבר מערות שמשמאל ל-open-book, שמעל המערה הגדולה. המשך המסלול ברור בחריץ שמעל המערות.
- (3) 5.10 – קצת ימינה מהקיר ישנו חריץ ברור ודק. עליה בחריץ והצטרפות למסלול #1.
- (4) 5.9- – מתחיל ממרכז המרפסת, בין המערה הגדולה למערת המשקפים ישר למעלה. על פני הקיר החלק אל הקיר המחורץ מעל.
- (5) 5.10 – מתחיל משמאל למערת המשקפים אל הקיר החלק, ובהמשך ב-open-book קצר. אבנים מדרדרות במסלול, בעיקר בחלק העליון שלו.
- (6) 5.8 – מימין למערת המשקפים ישר למעלה. אחרי כשבעה מטר מגיעים אל חריצים אנכים מקבילים. ההמשך בעזרתם ולמעלה.
- (7) 5.7 Cloud Burst – מתחיל כמסלול #6 ישר מימין למערת המשקפים. עולה חצי ימינה ובאלכסון, עובר לאורך מעין חצי ארובה. שם ניתן להשתמש בליי-בק לעלות. הובל ע"י גדעון וג'ק ביום סגריר.
- (8) 5.8- Wet'n wild – מתחיל כעשרה עד חמש-עשרה מטר ימינה ממערת המשקפים. עולה קל מאוד עד למערות. משם ניתן לעלות ישר למעלה, או טרברסה שמאלה כשנים שלושה מטר ולמעלה. Led by Alen and me 1990 in a stormy day with purring rain.

תמונה 5: סקטור מערת המשקפים

אני כיסיתי בסביבות מאה מטר מהחלק הצפוני של המצוק. ועדיין ישנם מסלולים שלא טופסו ולא מופו. בחלק המרכזי והדרומי של המצוק ישנם עוד מסלולי טיפוס רבים. רובם כ-5.7 וזהים מבחינת סוג בסלע והטיפוס למסלולים #6, #7, #8. ישנן מערות במצוק, שם ניתן למצוא מסלולים וקטעי טיפוס קשים יותר.

מצוק נחל מגדים

המגיע לפתחת הנחל רואה שני מצוקים משני צידי הנחל. המצוק מצד ימין – הדרומי – שעליו נמצאים רוב המסלולים, והמצוק בצד שמאל עם מספר מסלולים נוספים.

- (א) מצד שמאל ממש בפתחת הנחל ישנו קיר עם גג בחצי הגובה וחריץ באמצע, בגובה של כשמונה מטר. מקום טוב להתאמן בחריצים. ראו בתמונה 6.
- (ב) משמאל למערה ודרך הגג הענק במצוק השמאלי ישנו מסלול ברור. ראו בתמונה 7. מוביל יואב.
- (ג) מעבר לפינה ליד הפתח השני של המערה, ישנם עוד מסלולים יפים.

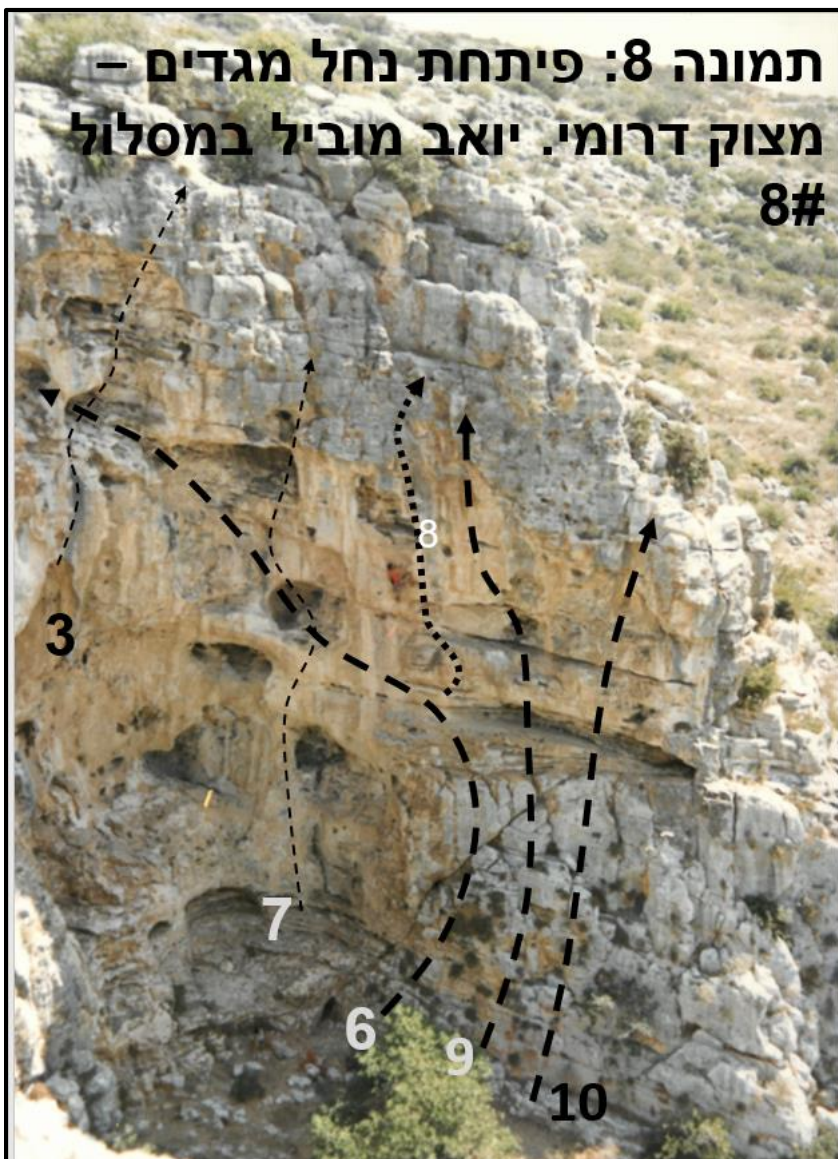
המסלולים בצד ימין של הנחל. המצוק בצורת קשת, מלא מערות פעמון (יותר נכון להגיד "חצי-פעמון"). אחת גבוהה, כעשרה מטר גובה בצד שמאל, דרכה עובר מסלול #3. במרכז, באמצע גובה המצוק, ישנם כחמש מערות בשרשרת. דרכם עוברים מסלולים 6, 7. קצת ימינה מהמערות כחמישה מטר מתחת לשפת המצוק ישנה מערה בודדה וקטנה, מטר וחצי קוטר. דרכה עובר מסלול 8. בתמונה 8 רואים את יואב על מסלול 8. המסלולים מתוארים מצד שמאל של המצוק ולפי הסדר ימינה.

המסלולים

- (1) מגדים קלאסי 5.8 – מתחיל ברחבה הגדולה שלפני המצוק. עולים על הקיר שמשמאל למערת הפעמון הגדולה לעבר גגון בגובה של כ-13 מטר. דרך הגגון ועד למעלה. עגינות בטוחות, 25 מטר.
- (2) 5.10 – המסלול כמסלול אחד. לפני הגגון פונים חצי ימינה על פני הקיר החלק שמעל שפת מערת הפעמון הגדולה. משם דרך שתי מערות ולמעלה. 25 מטר.
- (3) 5.10 – המסלול ישר דרך מערת הפעמון הגדולה, ולמעלה ישר. בגג המערה אין עגינות בטוחות, אבל ממש ביציאה מהמערה ישנו חור ענק לרצועה. גג יפה מאוד.
- (4) נוקינג און הבנס דורס +5.11 – לאורך הנטיפים במסלול הברור לעין ישר מימין למערת הפעמון הגדולה. שלושת המטרים האחרונים ללא נטיפים וקשה. כל המסלול בזווית שלילית ואין עגינות בטוחות. יואב ניר, שנות השמונים.
- (5) 5.12 – מתחיל מתחת לנטיפים מימין למערת הפעמון הגדולה. עולים חצי ימינה דרך הגג ומצטרפים למסלולים העוברים במערות. טופס בטופ-רופ.
- (6) טיול מערות 5.9 – מתחיל ברחבה שמתחת למצוק. עלייה על פני הקיר מצד ימין, כעשרה מטר. משם טרברסה שמאלה לעבר המערה הראשונה הגדולה בשרשרת המערות. הטרברסה מאוד יפה ולגמרי באוויר. מפחיד למתחילים, אבל כל מתחיל שלקחתי למסלול עבר אותה. ניתן לעבור את הטרברסה עם הידים בגובה המערה, או גבוה יותר עם הרגלים בגובה המערה. מהמערה ההמשך שמאלה לעבר המערות הבאות. מולטי-פיץ.
- (7) המערות דוך 5.10 – חוצה את מסלול 6. עולים למערה דרך הנטיפים (הנטיפים משמשים כעגינות), ומשם למערה מעל וישר למעלה (ישנו חור לרצועה). יציאה מהגג של המערה מצד ימין. 25 מטר.

(7א) סטיירווי טו הבן – מתחיל משמאל לשם ועולה ישירות לכיוון היציאה של מסלול 7. אבנר רוטשילד, שנות התשעים. ראו תמונה 9.

- (8) החור השחור +5.9 – המסלול עובר דרך המערה הקטנה הבודדה שמצד ימין למערות. המסלול מתחיל במסלול #6 ועולה ישר למעלה. מבחינת עגינות ישנו חור לרצועה כשני מטר מתחת למערות, וישנם חריצים מעל המערות לעגינות. מסלול בטוח. 20 מטר. פעם היה שם בולט ששם דורון הראל.
- (9) החריץ האופקי 5.11 – המסלול עובר בקיר הלבן החלק שמימין למערה הקטנה הבודדה. מתחילים את העלייה בקיר מצד ימין, ומשם בדרך הקלה דרך החריצים שבקיר. בהתחלה קצת שמאלה ואחר ישר למעלה. עגינות עם פרנדים בעיקר. יואב ניר, שנות השמונים.
- (10) 5.8 – בפינה הימנית של המצוק עולים ב-open-book ולמעלה. וורייציה על המסלול יוצאים יותר ימינה ולמעלה, 5.8.

תמונה 9:
פיתחת נחל
מגדים – כמה
תמונות
מהמצוק
הדרומי

